

Royal Philips Electronics NV

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio

Kilpailu — Yrityskeskittymät — Tutkittavaksi ottaminen — Tutkinnan ensimmäisen vaiheen aikana annetut sitoumukset — Vakavat epäilyt keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille — Asian siirtäminen osittain kansallisten viranomaisten käsiteltäväksi

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio (kolmas jaosto) 3.4.2003 II-1442

Tuomion tiivistelmä

1. Kilpailu — Yrityskeskittymät — Komission suorittama tutkinta — Päätös, jossa todetaan keskittymän soveltuvuus yhteismarkkinoille toista vaihetta aloittamatta — Edellytys — Vakavien epäilyjen puuttuminen — Keskittymään osallistuvien yritysten antamat sitoumukset, joilla pyritään tekemään ilmoitetusta keskittymästä yhteismarkkinoille soveltuva — Taloudellisten seikkojen arviointi — Harkintavalta — Tuomioistuinvalvonta — Kohde — Ilmeisen arviointivirheen puuttuminen (Neuvoston asetuksen N:o 4064/89 6 artiklan 1 kohta)

2. Oikeudenkäyntimenettely — Väliintulo — Peruste, jota kantaja ei ole esittänyt — Tutkimatta jättäminen
(Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 37 artiklan kolmas ja neljäs kohta; ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 116 artiklan 3 kohta)

3. Oikeudenkäyntimenettely — Nopeutettu menettely — Ensimmäistä kertaa istunnossa esitetyn perusteen huomioon ottaminen — Puolustautumisoikeuksien loukkaaminen
(Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 76 a artikla ja 116 artiklan 4 kohta)

4. Kilpailu — Yrityskeskittymät — Yhteismarkkinoille soveltuvuuden arviointi — Keskittymään osallistuvien yritysten antamat sitoumukset, joilla pyritään tekemään ilmoitetusta keskittymästä yhteismarkkinoille soveltuva — Edellytys, jonka mukaan sitoumusten on oltava yhteensoveltuvia EY 81 artiklan kanssa — Sitoumus antaa tavaramerkkilisenssejä, joissa on määräys, jonka mukaan lisenssinsaaajan on keskitettävä myyntinsä yhden jäsenvaltion alueelle — Sallittavuus
(EY 81 artiklan 3 kohta; neuvoston asetuksen N:o 4064/89 2 artiklan 1 kohta)

5. Kilpailu — Yrityskeskittymät — Hallinnollinen menettely — Keskittymään osallistuvien yritysten antamat sitoumukset — Määräajan jälkeen tiedoksi annetut muutokset — Se, että komissio ottaa huomioon muutetut sitoumukset todetakseen keskittymän yhteismarkkinoille soveltuvaksi — Sallittavuus — Edellytykset
(Komission asetuksen N:o 447/98 18 artiklan 1 kohta; asetusten N:o 4064/89 ja N:o 447/98 mukaan hyväksyttävistä korjaustoimenpiteistä annetun komission tiedonannon 37 kohta)

6. Kumoamiskanne — Luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt — Suoraan luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä koskevat toimet — Keskittymän tutkinnan siirtäminen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille — Ulkopuolinen yritys
(EY 230 artiklan neljäs alakohta; neuvoston asetuksen N:o 4064/89 9 artiklan 3 kohta)

7. Kumoamiskanne — Luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt — Erikseen luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä koskevat toimet — Päätös siirtää keskittymän tutkinta jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille — Ulkopuolinen yritys
(EY 230 artiklan neljäs alakohta; neuvoston asetuksen N:o 4064/89 9 artiklan 3 kohta)

8. Kilpailu — Yrityskeskittymät — Komission suorittama tutkinta — Keskittymän tutkinnan siirtäminen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille — Edellytykset — Tuomioistuinvalvonta — Valvonnan ulottuvuus
(Neuvoston asetuksen N:o 4064/89 9 artiklan 2 kohdan a alakohta)

9. Kilpailu — Yrityskeskittymät — Komission suorittama tutkinta — Päätös siirtää keskittymän tutkinta jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille — Komission harkintavalta — TuomioistuINVALVONTA — Rajat
(Neuvoston asetuksen N:o 4064/89 9 artiklan 3 kohta)
10. Kilpailu — Yrityskeskittymät — Komission suorittama tutkinta — Päätös siirtää keskittymän tutkinta jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille — Edellytykset — Vaara yhden keskittymän hajotetusta analysoinnista — Vaikutuksettomuus
(neuvoston asetuksen N:o 4064/89 9 artiklan 2 ja 3 kohta)
11. Kilpailu — Yrityskeskittymät — Keskittymän tutkimman siirtäminen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille — Kyseisten viranomaisten velvollisuudet — Rajat
(EY 10 artikla; Neuvoston asetuksen N:o 4064/89 9 artikla)
12. Kilpailu — Yrityskeskittymät — Keskittymän tutkimman siirtäminen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille — Vaikutukset — Kansallisten viranomaisten yksinomainen toimivalta päättää keskittymästä — Komissio ei voi aineellisesti sitoa kansallisia viranomaisia
(Neuvoston asetuksen N:o 4064/89 9 artiklan 2 ja 3 kohta)
13. Toimielinten säädökset, päätökset ja muut toimet — Perustelut — Perusteluvelvollisuuden laajuus — Päätös siirtää keskittymän tutkinta jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille
(EY 253 artikla; neuvoston asetuksen N:o 4064/89 9 artiklan 2 kohdan a alakohhta ja 3 kohta)

1. Vaikka komissiolla ei ole toisen vaiheen aloittamisen osalta mitään vapaata harkintavaltaa silloin, kun esille tulee vakavia epäilyjä keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, sillä on kuitenkin tietty harkintamarginaali, kun se selvittää ja tutkii asiaan liittyviä seikkoja määrittääkseen, nouseeko niiden johdosta esiin vakavia epäilyjä tai nouseeko niiden johdosta edelleen esiin vakavia epäilyjä sen jälkeen, kun sitoumuksia on ehdotettu. On nimittäin todettava, että vaikka ”vakavien epäilyjen” käsite on objektiivinen, komissio joutuu tällaisten epäilyjen olemassaoloa selvittäessään väistämättä suorittamaan

monitahoisia taloudellisia arviointeja erityisesti silloin, kun sen on arvioitava, riittävätkö keskittymän osapuolten ehdottamat sitoumukset hälventämään nämä vakavat epäilyt.

Kun yhteisöjen tuomioistuimet joutuvat tutkimaan, ovatko tällaiset sitoumukset ulottuvuudeltaan ja sisällöltään sellaisia, että komissio on voinut tehdä

hyväksymispäätöksen toista vaihetta aloittamatta, niiden on tarkistettava, että komissio on voinut ilmeistä arvointivirhettä tekemättä katsoa, että sitoumukset ovat sellainen välitön ja riittävä ratkaisu, joka selvästi hälventää kaikki vakavat epäilyt.

väliintulijan esittämä peruste on jätettävä tutkimatta.

(ks. 203, 204, 212 ja 213 kohta)

(ks. 77 ja 80 kohta)

2. Vaikka yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 37 artiklan kolmas kohta ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 116 artiklan 3 kohta eivät estä väliintulijaa esittämästä tukemansa asianosaisen väitteistä poikkeavia tai niihin nähden uusia väitteitä, jottei sen väliintuloa rajoitettaisi pelkästään kanteessa esitettyjen väitteiden toistoksi, ei kuitenkaan voida katsoa, että nämä määräykset sallisivat sen muuttaa tai vääristää kanteessa määriteltyä oikeudenkäynnin alaa esittämällä uusia perusteita. Näin ollen on katsottava, että väliintulijalla, jonka on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 116 artiklan 3 kohdan mukaan hyväksyttävä asia sellaisena kuin se on väliintulohetkellä ja jonka väliintulokirjelmässä saadaan perussäännön 37 artiklan neljännen kohdan mukaan esittää vain jonkun asianosaisen vaatimuksia tukevia vaatimuksia, ei ole kelpoisuutta esittää perustetta, jota kantaja ei ole esittänyt. Tällainen

3. Kun perustetta ei ole ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 76 a artiklaan perustuvassa nopeutetussa menettelyssä esitetty työjärjestyksen 116 artiklan 4 kohdassa tarkoitettussa kirjelmässä, mikä perustuu 76 a artiklan 2 kohtaan, ja kun peruste on väistämättä ja vastaansanomattomasti esitetty vasta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen istunnossa, se on omiaan loukkaamaan asianosaisella, jonka väitteet sillä riitautetaan, kontradiktorisen periaatteen perusteella olevaa oikeutta ottaa asianmukaisesti kantaa tähän kysymykseen. Se, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi tutkittava tällainen peruste ja tilanteen vaatiessa todettava se perustelluksi, saattaisi johtaa puolustautumisoikeuksien loukkaamiseen oikeudenkäyntivaiheessa.

(ks. 205 kohta)

4. Komissio ei voi asetuksen N:o 4064/89 soveltamismenettelyssä hyväksyä sitoumuksia, jotka ovat perustamissopimuksella käyttöön otettujen kilpailusääntöjen vastaisia sen vuoksi, että ne

estävät tehokkaan kilpailun ylläpitämistä tai kehittämistä yhteismarkkinoilla. Komission on tässä yhteydessä arvioitava näiden sitoumusten yhteensoveltuvuutta erityisesti EY 81 artiklan 1 ja 3 kohdassa asetettujen arviointiperusteiden mukaan.

Tältä osin on todettava, että määräyksen, joka kuuluu keskittymän osapuolilta vaadittavaan sitoumukseen myöntää tavaramerkkiä koskevia lisenssejä ja jolla lisenssinsaaaja veloitetaan keskittämään lisenssin kattamien tuotteiden myynti omalle alueelleen, tarkoituksena ei lähtökohtaisesti ole kilpailun rajoittaminen eikä siitä lähtökohtaisesti seuraa, että kilpailu rajoittuu, siten kuin EY 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitetaan, ja vaikka sitä olisi tulkittava niin, että siinä kielletään lisenssinsaaajia viemästä kyseessä olevan merkkisiä tuotteita muihin jäsenvaltioihin, se ei ole omiaan rajoittamaan kilpailua kyseisillä yhteisön markkinoilla tuntuvasti tai vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan merkittävästi, siten kuin kyseisessä artiklassa tarkoitetaan, silloin kun on ilmeistä, että relevantit tuotemarkkinat ovat laajuudeltaan kansalliset ja ettei jäsenvaltioiden välillä ole merkittävää rinnakkais- tuontia.

detyistä ilmoituksista, määräajoista ja kuulemisista annetun asetuksen N:o 447/98 18 artiklan 1 kohta on ymmärrettävä niin, että vaikka keskittymän osapuolet eivät voi velvoittaa komissiota ottamaan huomioon asetettua kolmen viikon määräajan jälkeen esitettyjä sitoumuksia ja niihin tehtyjä muutoksia, komission on sitä vastoin voitava hyväksyä keskittymä nämä sitoumukset huomioon ottaen siinäkin tapauksessa, että niihin on tehty muutoksia kyseisen määräajan päätyttyä, jos se katsoo, että sillä on tarpeeksi aikaa sitoumusten ja muutosten tutkimiseen.

Tällaisten määräajan päättymisen jälkeen tehtyjen muutosten huomioon ottamisella noudatetaan myös asetuksen N:o 4064/89 ja N:o 447/98 mukaan hyväksyttävistä korjaustoimenpiteistä annettua komission tiedonantoa, joka sitoo komissiota, edellyttäen, ettei sillä poiketa perustamis- sopimuksen määräyksistä ja asetuksen N:o 4064/89 säännöksistä, silloin kun tällaisia muutoksia voidaan pitää kyseisen tiedonannon 37 kohdassa tarkoitettuina pieninä muutoksina.

(ks. 235, 239, 242 ja 249 kohta)

(ks. 216—218 kohta)

5. Yrityskeskittymien valvonnasta annettussa asetuksessa N:o 4064/89 sää-
6. Yhteisön toimi voi koskea EY 230 artiklassa tarkoitettua luonnollista

henkilöä tai oikeushenkilöä suoraan vain, jos toimella on välittömiä vaikutuksia henkilön oikeusasemaan ja sen täytäntöönpano on täysin automaattista ja perustuu yksinomaan yhteisön lainsäädäntöön ilman muiden, välissä olevien sääntöjen soveltamista.

Päätöksellä siirtää keskittymän tutkinta jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jonka komissio on tehnyt yrityskeskittymien valvonnasta annetun asetuksen N:o 4064/89 9 artiklan 3 kohdan nojalla, ei ole tarkoitus lausua siitä, miten keskittymä vaikuttaa siirtopäätöksen kohteena oleviin relevantteihin markkinoihin, vaan siirtää vastuu tiettyjen keskittymään liittyvien näkökohtien tutkimisesta kyseisille asian siirtoa pyytäneille kansallisille viranomaisille, jotta nämä ratkaisisivat asian kansallisen kilpailuoikeutensa perusteella.

Koska siirtopäätöksellä kuitenkin estetään ulkopuolisen yrityksen osalta se, että komissio tutkisi kyseisen keskittymän lainmukaisuuden asetuksen N:o 4064/89 perusteella, ja tässä asetuksessa kolmansien hyväksi säädettyjen menettelyllisten oikeuksien sekä perustamissopimukseen perustuvan oikeussuojan soveltaminen, on katsottava, että siirtopäätös on omiaan vaikuttamaan kyseisen yrityksen oikeusasemaan.

7. Muut oikeussubjektit kuin ne, joille päätös on osoitettu, voivat väittää, että päätös koskee niitä EY 230 artiklassa tarkoitetulla tavalla erikseen, vain siinä tapauksessa, että päätös vaikuttaa niihin niille tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella ne erottuvat kaikista muista ja ne voidaan näin ollen yksilöidä samalla tavalla kuin se, jolle päätös on osoitettu.

Näin ollen on todettava yrityskeskittymien valvonnasta annetun asetuksen N:o 4064/89 soveltamisen yhteydessä, että jos komission päätöksen, jolla keskittymän todetaan soveltuvan yhteismarkkinoille, katsotaan koskevan ulkopuolista yritystä erikseen, koska se on keskittymän osapuolten pääasiallinen kilpailija, jonka kannan komissio on huomionut hallinnollisessa menettelyssä ja joka on aktiivisesti osallistunut kyseiseen menettelyyn, myös päätöksen siirtää keskittymän tutkinta jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille on katsottava koskevan sitä erikseen, koska siltä poistetaan siirtopäätöksellä mahdollisuus riitauttaa yhteisöjen tuomioistuinmissa arvioinnit, jotka se olisi voinut riitauttaa, jollei asian käsittelyä olisi siirretty.

(ks. 272, 280 ja 286 kohta)

(ks. 291, 292 ja 297 kohta)

8. Jotta keskittymän käsittely voitaisiin siirtää jäsenvaltiolle asetuksen N:o 4064/89 9 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla, kyseisen säännöksen sanamuodon mukaan kahden edellytyksen on täyttyttävä samanaikaisesti. Ensinnäkin edellytetään, että keskittymä uhkaa luoda sellaisen määrävän aseman tai vahvistaa sellaista määrävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu olennaisesti estyy kyseessä olevan jäsenvaltion markkinoilla. Toiseksi edellytetään, että nämä markkinat täyttävät kaikki erillisten markkinoiden tunnusmerkit.

Kyseiset edellytykset ovat oikeudellisia, ja niitä on tulkittava objektiivisten seikkojen perusteella. Tämän takia yhteisöjen tuomioistuinten on valvottava kokonaisvaltaisesti sitä, kuuluuko keskittymä kyseisen asetuksen 9 artiklan 2 kohdan a alakohdan soveltamisalaan, ottaen huomioon sekä käsiteltävänä olevaan asiaan liittyvät konkreettiset seikat että sen, ovatko komission arvioinnit teknisiä tai monitahoisia.

(ks. 326 ja 327 kohta)

taisille kansallisille viranomaisille asetuksen N:o 4064/89 9 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla, tämä harkintavalta ei kuitenkaan ole rajaton. Komissio ei nimittäin voi päättää siirtää keskittymän käsittelyä, jos jäsenvaltion esittämää siirtopyyntöä tutkittaessa täsmällisten ja yhtäpitävien seikkojen muodostama kokonaisuus osoittaa, ettei asian siirtäminen mahdollista tehokkaan kilpailun säilyttämistä kyseessä olevilla markkinoilla tai sen palauttamista.

Valvonta, jota yhteisöjen tuomioistuinten harjoittavat tämän osalta, on rajoitettua valvontaa, joka saa asetuksen N:o 4064/89 9 artiklan 3 ja 8 kohta huomioon ottaen kohdistua vain siihen, onko komissio voinut ilmeiseen arviointivirheeseen syyllistymättä katsoa päätöksen tekohekkella, että asian käsittelyn siirtäminen kansallisille kilpailuviranomaisille mahdollistaa tehokkaan kilpailun säilyttämisen kyseessä olevilla markkinoilla tai sen palauttamisen, jolloin sen ei välttämättä tarvitse käsitellä tapausta itse.

(ks. 342—344 ja 346 kohta)

9. Vaikka komissiolla on laaja harkintavalta valitessaan, siirtääkö se keskittymän tutkimisen jäsenvaltion toimival-

10. Komissio voi katsoa, että keskittymän tutkimisen siirtäminen jäsenvaltion

toimivaltaisille kansallisille viranomaisille asetuksen N:o 4064/89 9 artiklan 3 kohdan nojalla mahdollistaa tehokkaan kilpailun säilyttämisen kyseessä olevilla markkinoilla tai sen palauttamisen silloin, kun kyseessä jäsenvaltiossa on keskittymien valvontaa koskevaa erityislainsäädäntöä sekä erikoistuneita toimielimiä, joiden tehtävänä on varmistaa tämän lainsäädännön täytäntöönpano kansallisten tuomioistuinten harjoittaman valvonnan alaisina, ja kun kansalliset viranomaiset ovat siirtopyynnössään lisäksi yksilöineet tarkasti ne kilpailuongelmat, joita keskittymä aiheuttaa relevanteilla markkinoilla.

Vaikka kyseisen asetuksen 9 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa säädettyjä siirron edellytyksiä on tulkittava suppeasti niin, että yhteisönlaajuisia keskittymiä siirretään kansallisten viranomaisten käsiteltäviksi vain poikkeustapauksissa, vaara, että yhteisönlaajuisia keskittymiä analysoitaisiin suuressa määrässä tapauksia hajotetusti tavalla, joka loukkaa ”yhden luukun” periaatetta, ei kuitenkaan kyseenalaista tällaista siirtopäätöstä. Tällainen vaara nimittäin liittyy luonteenomaisesti siirtomenettelyyn, sellaisena kuin tästä on tällä hetkellä säädetty asetuksessa N:o 4064/89. Yhteisöjen tuomioistuimille ei edes valvoessaan, miten komissio on käyttänyt kyseisen asetuksen 9 artiklan 3 kohdan ensimmäiseen alakohtaan perustuvaa harkintavaltaansa, kuulu asettua lainsäätäjän sijaan siinä tarkoituksessa, että se korjaisi mahdolliset aukot, jotka

vaikuttavat tämän asetuksen 9 artiklassa käyttöön otettuun siirtomekanismiin.

(ks. 347—349 ja 354—356 kohta)

11. Kansallisten viranomaisten, joille komissio on siirtänyt keskittymän soveltuvuutta yhteismarkkinoille koskevan päätöksen, on noudatettava asetuksen N:o 4064/89 9 artiklassa säädettyjä velvoitteita ja toteutettava EY 10 artiklan mukaan kaikki toimenpiteet, jotka ovat aiheellisia perustamissopimuksesta tai yhteisön toimielinten säädöksistä johtuvien velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi, ja pidättäydyttävä kaikista toimenpiteistä, jotka ovat omiaan vaarantamaan perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamisen. Kunhan ne noudattavat näitä määräyksiä, ne ovat vapaita tekemään niiden käsiteltäväksi siirrettyä keskittymää koskevan aineellisen ratkaisun sellaisen tutkinnan perusteella, jonka ne itse suorittavat kansallisen kilpailuoikeutensa mukaisesti.

(ks. 369—371 kohta)

12. Päätäessään siirtää asian asetuksen N:o 4064/89 9 artiklan nojalla komissiolla ei ole mitään velvollisuutta kuulla kansallisia kilpailuviranomaisia

etukäteen välttääkseen sen, että päätökset ovat ristiriidassa keskenään, tai aloittaa toinen vaihe niiden keskittymään liittyvien näkökohtien osalta, joita siirto ei koskenut, pelkästään säilyttääkseen mahdollisuuden olla yhteistyössä kansallisten kilpailuviranomaisten kanssa. Siirtopäätöksen tekemisellä nimittäin lopetetaan asetuksen N:o 4064/89 soveltamista koskeva menettely niiden keskittymään liittyvien näkökohtien osalta, joita siirto koskee, ja siirretään näiden näkökohtien tutkintaa koskeva yksinomainen toimivalta kansallisille kilpailuviranomaisille, jotka ratkaisevat asian kansallisen oikeutensa perusteella, joten komissiolla ei tästä syystä ole mitään toimivaltaa käsitellä näitä näkökohtia. Komissio ei siis saa puuttua kansallisten kilpailuviranomaisten päätöksentekoprosessiin, vaikka se päättäisi aloittaa toisen vaiheen niiden keskittymään liittyvien näkökohtien osalta, joita siirto ei koske.

Näin ollen komissio ei voi kyseisen asetuksen 9 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädettyjä siirtämisen edellytyksiä tutkiessaan ryhtyä tutkimaan keskittymän soveltuvuutta yhteismarkkinoille tavalla, joka sitoo kyseisiä kansallisia viranomaisia aineellisesti, koska muutoin 9 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohhta menettäisi asiasisältönsä. Komission on tyydyttävä alustavan tutkiminnan päätteeksi varmistumaan niiden seikkojen perusteella, jotka sillä

on käytettävissään silloin, kun se arvioi siirtopyynnön aiheellisuutta, sitä, uhkaako siirtopyynnön kohteena oleva keskittymä luoda määräävän aseman relevanteilla markkinoilla tai vahvistaa sellaista. Vaara, että kansallisten viranomaisten päätös on ristiriidassa komission päätöksen kanssa tai että sitä on mahdoton sovittaa yhteen tämän kanssa, liittyy luonteensa puolesta asetuksen N:o 4064/89 9 artiklalla käyttöön otettuun siirtomekanismiin.

(ks. 372, 373, 377 ja 381 kohta)

13. Asetuksen N:o 4064/89 9 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla tehdyn päätöksen siirtää keskittymän tutkiminen jäsenvaltion toimivaltaisille kansallisille viranomaisille on EY 253 artiklan mukaisen perusteluvelvollisuuden täyttääkseen sisällettävä riittävä ja asiassa merkityksellinen selvitys seikoista, jotka on otettu huomioon katsottaessa yhtäältä, että keskittymä uhkaa luoda sellaisen määräävän aseman tai vahvistaa sellaista määräävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu olennaisesti estyy kyseessä olevan jäsenvaltion markkinoilla, ja toisaalta, että on olemassa erilliset markkinat.

(ks. 395 kohta)